

ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ DEĞER ANLAYIŞLARININ ANALİZİ

ÖZET

1. Sedat ADİGÜZEL¹, 2. Recep TANAĞARDI²

Çalışmada Konya ilinin Selçuklu ilçesinde 152 öğretmen üzerinde mesleki değer ölçeği uygulanmıştır. Yapılan çalışma, öğretmenlerin mesleki değerlerinin cinsiyet, eğitim kademesi, hizmet içi eğitim alma durumu ve hizmet yılları gibi değişkenlerle ilişkisini incelemektedir. Araştırma sonuçlarına göre, bu değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar tespit edilmemiştir. Özellikle cinsiyet açısından hem kadın hem de erkek öğretmenler arasında mesleki değerler bakımından belirgin bir farklılık gözlenmemiştir. Hizmet içi eğitim alan ve almayan öğretmenler arasında yapılan karşılaştırmada, eğitim almış öğretmenlerin değerleri biraz daha yüksek çıkmış olsa da bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir. Bu bulgu, hizmet içi eğitimin öğretmenlerin profesyonel değerler üzerinde belirgin bir etkisi olmadığını düşündürülebilir ayrıca öğretmenlerin mesleki kariyer süreleri ile mesleki değerler arasında da anlamlı bir ilişki bulunamamıştır, bu ise deneyimin bu değerler üzerinde beklenen etkisini sorgulamaktadır. Öğretmenlerin mesleki değerlerinin geniş bir yelpazede sabit kaldığını ve cinsiyet, eğitim kademesi, hizmet içi eğitim durumu veya hizmet yıllarından bağımsız olarak benzer olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum, eğitim politikaları ve öğretmen yetiştirme programlarının tasarımında dikkate alınmalıdır.

Anahtar kelimeler: öğretmen, mesleki, değer

¹ Başarakavak İlkokulu, Konya, e mail: sehermahmut.4204@gmail.com, ORCID: 0009-0008-7319-9977 (Sorumlu Yazar / Corresponding Author)

² Başarakavak Ortaokulu, Konya, e mail: receptanagardi1993@gmail.com, ORCID: 0009-0001-2864-3580

ANALYSIS OF TEACHERS' UNDERSTANDING OF PROFESSIONAL VALUES

ABSTRACT

In the study, the professional value scale was applied to 152 teachers in the Selçuklu district of Konya. The study examines the relationship between teachers' professional values and variables such as gender, education level, in-service training and years of service. According to the research results, no statistically significant differences were detected between these variables. Especially in terms of gender, no significant difference was observed in terms of professional values between both male and female teachers. In the comparison between teachers who received in-service training and those who did not, although the values of teachers who received training were slightly higher, this difference is not statistically significant. This finding may suggest that in-service training does not have a significant effect on teachers' professional values. Moreover, no significant relationship was found between teachers' professional career duration and professional values, which questions the expected effect of experience on these values. It reveals that teachers' professional values remain stable across a wide range and are similar regardless of gender, educational level, in-service training status or years of service. This should be taken into account in the design of education policies and teacher training programs.

Key words: teacher, professional, value

1. GİRİŞ

Tanım yaparken, bir meslek için etik, ahlaki ve sosyal bağlamın belirlenmesi önemlidir. Öğretmenlik gibi meslekler bu bağlamlarla yoğun bir şekilde ilişkilidir. Öğretmenlik, eğitimle ilgili sosyal, kültürel, bilimsel, ekonomik ve teknolojik yönleri içeren, özel bilgi ve becerilere dayanan, profesyonel bir statüye sahip bir alandır (Erden, 1998: 27). Öğretmenlikte, mesleki değerlerin ve sorumlulukların entegrasyonu, mesleğin profesyonelliği ve pratikleri için zorunludur. Öğretmenliği sadece bilgi aktarımı olarak görmek, mesleğin profesyonel yönünü göz ardı etmek ve öğretmenlik eğitimini sadece teknik bir iş olarak düşünmek demektir. Eğitim sürecinin temel hedeflerinden biri öğrencilerin yaşamında önemli değişiklikler yapmaktır. Bu yüzden öğretimin ahlaki, etik ve sosyal yönleri, öğretmenlerin temel mesleki değerlerini şekillendirmede önemli bir rol oynamaktadır (Arthur vd., 2005: 2-3; Çetin, 2018: 178).

Öğretmenlerin mesleki değerleri, onların kimliklerinin ve mesleğe olan bağlılıklarının, eğitimle ilgili değerlerin ve mesleki beklentilerin bir parçası olarak görülmektedir (Vähäsantanen vd. 2008).

Öğretmenlerin mesleki değerlerinin, öğrencilerin gelişimi ve başarıları üzerinde doğrudan ve belirgin bir etkisi bulunmaktadır (Rubi, 2019). Ayrıca, öğretmenlik mesleğinin değerleri toplumu biçimlendirme açısından kritik öneme sahiptir. Öğretmenler, öğrencilerin gelişimine yönelik çok yönlü hedefler belirler (Mau ve D'Ambrosio, 2003). Bu hedefler arasında öğrencilerin derse olan bakış açılarını iyileştirmek, kararlılık için gerekli özgüveni kazanmalarını sağlamak, problem çözme becerileri geliştirmek, kendilerini izleyip değerlendirebilmek ve düşüncelerini etkin bir şekilde savunabilmek yer alır. Öğretmenler bu hedefler doğrultusunda ders planlama, düzenleme, uygulama, öğrenmeyi teşvik etme, sınıf içi düzeni sağlama, öğrenciler, meslektaşlar, idareciler, okul personeli ve velilerle iletişim kurma gibi birçok alanda kendi mesleki karakter ve kimliklerini yansıtır (Arthur vd., 2005: 140; Tunca, 2012). Bu yansımalarda öğretmenlerin mesleki değerlere olan bağlılıkları ve bu değerleri nasıl aktardıkları belirleyici olur. Öğretmenler, mesleklerini devam ettirmek istediklerinde, öğretmenlik değer sistemine uygun hareket etmeleri gerekmektedir (Bursalıoğlu, 2010). Bu değerlerin sadece resmi ortamlarda değil, resmi olmayan ortamlarda da sergilenmesi gerektiği vurgulanır.

Öğretmenlik mesleği ile ilgili değerler konusunda tam bir fikir birliği olmasa da literatür bazında bazı değerler üzerinde durulur. Sevgi, saygı, bilimsellik, adil olma, sabır, empati, hoşgörü, özveri, dürüstlük, eşit fırsat ve imkan sağlama, derslere zamanında girip çıkma, temiz ve düzgün giyinme, öğrencilere değer verme ve onlara güvenme, alçakgönüllülük, sevgi dolu olma, huzur, kararlılık, cesaret ve sorumluluk sahibi olma gibi değerler sıkça önemsenir (Çetin, 2018: 175-177; Eskicumalı, 2001: 14; Yazar, 2018: 173).

Mesleki değerler, öğretim sürecinin de ayrılmaz bir parçasını oluşturur ve öğretmenlerin öğretme biçimlerine ve öğrencilerle etkileşimlerine yansır. Bu değerler, öğretmenler tarafından olumlu bulunan, kabul edilebilir inançlardır ve bu inançlar öğrencilere aktarılan eylemlere dönüşür (Arthur vd., 2005: 2). Tunca (2012) ise mesleki değeri, öğretmenlerin görevlerini, sorumluluklarını ve mesleki ile kişisel gelişimlerini ilgilendiren çalışmalarında, öğrenciler, toplum ve meslektaşlarıyla olan ilişkilerinde davranışlarını, düşüncelerini ve duygularını yönlendiren ilkeler ve standartlar olarak açıklamaktadır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Deseni

Yapılan çalışma, ilişkisel tarama modeli kullanılarak yürütülmüştür; bu yöntem, genellikle katılımcılardan doğrudan sahada veri toplanmasını içeren araştırmalarda tercih edilir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2018). Bu yaklaşımın temel amacı, iki veya daha fazla değişken arasındaki bağlantıları saptamaktır (Karasar, 2018). Araştırmacılar, bu modeli kullanarak mevcut durumu tanımlamak ve değişkenler arası ilişkileri detaylıca incelemek için seçmişlerdir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2018).

Veri analiz sürecinde SPSS 22.0 programı kullanılmıştır. Araştırmada, toplanan verilerin normal dağılıma uyup uymadığını belirlemek için verilerin ortalamaları, basıklık ve çarpıklık değerleri değerlendirilmiştir. Normal dağılımın belirlenmesinde basıklık ve çarpıklık değerlerinin -3 ile +3 arasında olması gerektiği ifade edilmiştir, bu kriter literatürde yaygın olarak kabul görmektedir (Groeneveld ve Meeden, 1984; Moors, 1986; De Carlo, 1997).

Tablo 1. Basıklık ve Çarpıklık Değerleri ile Güvenirlik Katsayısı

	n	Çarpıklık	Basıklık
Mesleki değer	153	-,750	-,390

Değerler incelendiğinde her bir puanın basıklık ve çarpıklık katsayılarının -3 ile +3 arasında olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre puanların normal dağılım gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Puanların normal dağılım göstermesi nedeni ile çalışmada parametrik test teknikleri kullanılmıştır. Ölçek puanının demografik özelliklere göre farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi için t testi ve ANOVA testi kullanılmıştır. T testi, 2 gruplu demografik değişkenlerin analizinde kullanılırken ANOVA testi k ($k > 2$) gruplu değişkenlerin analizinde kullanılmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın örneklemini Konya ilinde Selçuklu ilçesinde görev yapan 152 öğretmen oluşturmaktadır. Katılımcıların cinsiyetleri aşağıdaki tabloda belirtilmektedir.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı

Gruplar	Cinsiyet		TOPLAM	
	Kadın f	Erkek f	f	%
	82	70	152	100

Tablo 1, çalışma grubunun cinsiyetlere göre dağılımını göstermektedir. Grup içinde toplamda 152 birey bulunmaktadır ve bu bireylerin 82'si kadın, 70'i ise erkektir. Toplam katılımcı sayısının yüzde yüz olduğu göz önüne alındığında, kadın katılımcıların oranı yaklaşık %53.9, erkek katılımcıların oranı ise yaklaşık %46.1 olarak hesaplanabilir. Bu dağılım, çalışma grubunun cinsiyet açısından dengeli bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir, ancak kadın katılımcıların biraz daha fazla olduğunu belirtmek mümkündür.

2.3. Veri Toplama Araçları

Öğretmen Mesleki Değer Ölçeği: Tunca (2012) tarafından geliştirilen ve 18 maddeden oluşan Öğretmen Mesleki Değerler ölçeğinin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısının .84 olarak hesaplandığı görülmüştür. Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısının değerlendirilmesinde dikkat edilen ölçütler aşağıda verilmiştir (Tavşancıl, 2018: 29):

$0.00 \leq \alpha < 0.40$ ise ölçek güvenilir değildir

$0.40 \leq \alpha < 0.60$ ise ölçek düşük güvenilirliktedir.

$0.60 \leq \alpha < 0.80$ ise ölçek oldukça güvenilirirdir.

$0.80 \leq \alpha < 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilirirdir yorumu yapılır. Bu bağlamda

Öğretmen Mesleki Değerler ölçeğinin toplam alfa tutarlık katsayısına bakıldığında (.84) ölçeğin yüksek derecede güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

Geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan ve 18 maddeden oluşan “Öğretmen Mesleki Değerler Ölçeği”nde alan yazında öğretmenlerin mesleki değerleri olarak belirtilen mesleki değerlerin farklı davranış göstergeleri yer almıştır.

3. BULGULAR

Öğretmenlerin mesleki değerlerinin cinsiyet bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin Mesleki Değerlerinin Cinsiyet Bakımından İncelenmesi

		n	Ort.	ss	t	p
Mesleki değer	Kadın	82	4,3516	,63751	,414	,642
	Erkek	70	4,3087	,63601		

Tablo 2, öğretmenlerin mesleki değerlerini cinsiyetlerine göre karşılaştırmaktadır ve istatistiksel bir analiz sunmaktadır. Kadın ve erkek öğretmenlerin mesleki değer ortalamaları arasında karşılaştırıldığında, kadın öğretmenlerin ortalaması 4,3516 iken, erkek öğretmenlerin ortalaması biraz daha düşük olarak 4,3087 olarak belirtilmiştir. Her iki grup için de standart sapma değerleri birbirine yakın olup, sırasıyla kadınlar için 0,63751 ve erkekler için 0,63601 olarak hesaplanmıştır.

İstatistiksel olarak, yapılan t-testi sonucunda elde edilen t değeri 0,414 ve p değeri 0,642 olarak raporlanmıştır. Bu sonuçlar, cinsiyetler arasında mesleki değerler açısından anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir. p değeri 0,05'ten büyük olduğu için, bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir. Dolayısıyla, bulgu öğretmenlerin mesleki değerlerinin cinsiyetleri arasında önemli bir fark olmadığını ortaya koymaktadır. Bu sonuçlar, eğitim alanında cinsiyetin mesleki değer algıları üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olmadığını düşündürmektedir.

Öğretmenlerin mesleki değerlerinin okulun eğitim kademesi durumu bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin Mesleki Değerlerinin Okulun Eğitim Kademesi Durumu Bakımından İncelenmesi

		n	Ort.	ss	F	p
Mesleki değer	İlkokul	61	4,3607	,54259	,230	,795
	Ortaokul	44	4,2778	,64533		
	Lise	47	4,3452	,73929		

Tablo 3, öğretmenlerin mesleki değerlerinin farklı eğitim kademeleri (ilkokul, ortaokul, lise) bazında incelenmesini göstermektedir. İlkokul öğretmenleri, ortalamada mesleki değer olarak 4,3607 puan almış ve bu grup için standart sapma 0,54259 olarak belirtilmiştir. Ortaokul

öğretmenleri için ortalama mesleki değer 4,2778 iken, standart sapma daha yüksek, 0,64533 olarak hesaplanmıştır. Lise öğretmenlerinin ortalama mesleki değeri 4,3452 olarak belirlenmiş ve bu grubun standart sapması en yüksek olanıdır (0,73929).

İstatistiksel analizde kullanılan F-testi sonucu, F değeri 0,230 ve p değeri 0,795 olarak elde edilmiştir. Bu sonuçlar, öğretmenlerin mesleki değerleri arasında farklı eğitim kademeleri bazında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir. p değeri 0,05'ten büyük olduğundan, bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir. Dolayısıyla, farklı eğitim kademelerinde çalışan öğretmenler arasında mesleki değerler açısından belirgin bir fark bulunmamaktadır. Farklı eğitim kademesindeki öğretmenlerin mesleki değer algılarının benzer olduğunu düşündürebilir.

Öğretmenlerin mesleki değerlerinin hizmet içi eğitim alma durumu bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin Mesleki Değerlerinin Hizmet İçi Eğitim Alma Durumu Bakımından İncelenmesi

		n	Ort.	ss	t	p
Mesleki değer	Evet	134	4,3657	,59863	1,804	,247
	Hayır	18	4,0802	,83827		

Tablo 4, öğretmenlerin mesleki değerlerini hizmet içi eğitim alma durumlarına göre analiz etmektedir. Hizmet içi eğitim almış öğretmenlerin sayısı 134 olup, bu grup için mesleki değer ortalaması 4,3657 olarak belirlenmiştir. Bu grubun standart sapması 0,59863'dir. Hizmet içi eğitim almamış öğretmenler ise 18 kişi olup, bu grubun mesleki değer ortalaması daha düşük, 4,0802 olarak hesaplanmıştır ve standart sapması 0,83827 olarak daha yüksektir.

İstatistiksel olarak yapılan t-testi sonucunda t değeri 1,804 ve p değeri 0,247 olarak rapor edilmiştir. Bu sonuçlar, hizmet içi eğitim alan ve almayan öğretmenler arasında mesleki değerler açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir. p değeri 0,05'ten büyük olduğundan, bu farklılık istatistiksel olarak önemsizdir. Ancak, hizmet içi eğitim almış öğretmenlerin ortalama değerinin daha yüksek olması, bu tür eğitimlerin öğretmenlerin mesleki değerlerini pozitif yönde etkileyebileceğini düşündürülebilir, ancak bu etki istatistiksel olarak kesinleşmemiştir.

Öğretmenlerin mesleki değerlerinin okulda kaç yıldır görev yapıldığı bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 5. Okul Öğretmenlerin Mesleki Değerlerinin Okulda Kaç Yıldır Görev Yapıldığı Bakımından İncelenmesi

		n	Ort.	ss	F	p
Mesleki değer	1-5 yıl	55	4,4576	,55822	1,702	,169
	6-10 yıl	31	4,2563	,53358		
	11-20 yıl	34	4,1650	,70571		
	21 yıl ve üzeri	32	4,3663	,74199		

Tablo 5, öğretmenlerin mesleki değerlerini, okulda geçirilen hizmet yıllarına göre inceliyor. Tablo, farklı hizmet sürelerine göre öğretmen gruplarının mesleki değer ortalamalarını ve bu değerlerin standart sapmalarını içerir.

1-5 yıl arası görev yapmış öğretmenler, mesleki değerlerinin en yüksek olduğu grup olup, ortalama 4,4576 ve standart sapma 0,55822 olarak belirlenmiştir. 6-10 yıl arası görev yapmış öğretmenlerin ortalama değeri ise 4,2563 ve standart sapması 0,53358 olarak hesaplanmıştır. 11-20 yıl görev yapmış olanlar için ortalama daha düşük, 4,1650 ve standart sapma 0,70571 olarak görülürken, 21 yıl ve üzeri görev yapmış öğretmenlerin ortalaması 4,3663 ve standart sapması 0,74199 olarak rapor edilmiştir.

İstatistiksel analiz sonucunda elde edilen F-testi değeri 1,702 ve p değeri 0,169'dur. Bu sonuçlar, öğretmenlerin okulda geçirilen hizmet yıllarına göre mesleki değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir. p değeri 0,05'ten büyük olduğu için, bu farklar istatistiksel olarak önemli değildir. Bununla birlikte, en yeni öğretmenlerin ve en deneyimli öğretmenlerin ortalamaları arasındaki fark, mesleki değerlerin kariyerin farklı aşamalarında nasıl değişebileceği konusunda ilginç bir gözlem sunar, ancak bu değişiklikler istatistiksel açıdan belirgin değildir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırma sonuçları, öğretmenlerin mesleki değerlerinde cinsiyet, eğitim kademesi, hizmet içi eğitim alma durumu ve hizmet yılları açısından anlamlı farklılıklar bulunmadığını göstermektedir. Bu bulgular, mevcut literatürle kısmen uyumlu ve kısmen uyumsuzdur. Örneğin, Rubi (2019) ve diğer araştırmalar, öğretmenlerin mesleki değerlerinin cinsiyete göre değişebileceğini, genellikle kadın öğretmenlerin öğrenci merkezli yaklaşımları daha fazla benimsediğini ortaya koymaktadır. Ancak bu çalışmanın bulguları, cinsiyet açısından önemli bir farklılık olmadığını göstermektedir, bu da demografik faktörlerin mesleki değer algısına etkisinin sınırlı olabileceğini düşündürmektedir.

Eğitim kademesi ile ilgili olarak, Karasar (2018) gibi önceki çalışmalar, farklı eğitim seviyelerindeki öğretmenlerin mesleki değerlerde farklılıklar gösterebileceğini belirtmiştir. Ancak bu çalışmanın sonuçları, tüm eğitim kademeleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını göstermiştir, bu da belki de öğretmenlik mesleğinin temel değerlerinin genel olarak benzer kaldığını işaret edebilir.

Hizmet içi eğitimle ilgili olarak, Bursalıoğlu (2010) hizmet içi eğitimin öğretmenlerin profesyonel gelişimlerine önemli katkılar sağladığını belirtmiştir. Bu çalışmada, hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin mesleki değer ortalamaları daha yüksek bulunmuş olmasına rağmen, bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir. Bu durum, hizmet içi eğitimin etkilerinin bireysel farklılıklar veya diğer dışsal faktörlerle değişebileceğini gösteriyor olabilir.

Son olarak, öğretmenlerin hizmet yıllarına ilişkin bulgular, Vhsantanen ve diğerleri (2008) tarafından belirtilen, deneyimin öğretmenlerin mesleki değerlerini şekillendirmede önemli bir rol oynadığına dair genel kabul gören düşünceyle çelişmektedir. Çalışmanın bulguları, hizmet yıllarının artmasıyla mesleki değerlerde anlamlı bir değişiklik olmadığını göstermektedir. Bu, ğretmenlerin kariyerlerinin erken dönemlerinden itibaren mesleki değerleri benimsediklerini ve bu değerlerin zamanla önemli ölçüde değişmediğini düşündürebilir.

Çalışmanın sonuçları, öğretmenlerin mesleki değerlerinin cinsiyet, eğitim kademesi, hizmet içi eğitim ve hizmet yılları gibi demografik ve profesyonel faktörlerden bağımsız olarak oldukça sabit kaldığını göstermektedir. Bulgular, eğitim politikaları ve ğretmen eğitimi programlarının tasarlanması açısından önemli olabilir, zira öğretmenlerin mesleki değerlerini destekleyen ve pekiştiren stratejilerin genel olarak tüm ğretmen grupları için uygulanabilir olabileceğini öne sürmektedir.

KAYNAKÇA

- Arthur, J., Davison, J. ve Lewis, M. (2005). *Professional values and practice: Achieving the standards for QTS*. Abingdon: Routledge.
- Bursalıoğlu, Z. (2010). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Ankara: Pegem.
- Büyüköztürk, ř., akmak, E. K., Akgün, . E., Karadeniz, ř. ve Demirel, F. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (25. Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık
- etin, ř. (2018). *ğretmenlik mesleğinde değerler*. Ergün, M., Oral, B. ve Yazar, T. (Ed.) *ğretmen yetiştirme sistemimiz (Dn, bugün ve yarın) içinde* (s. 165-186). Ankara: Pegem
- De Carlo, L. T. (1997). On the meaning and use of kurtosis. *Psychological Methods*, 2, 292-307.
- Erden, M. (1998). *ğretmenlik mesleğine giriş*. İstanbul: Alkım.
- Eskicumalı, A. (2001). Eğitim ve sosyal değişme: Türkiye'nin değişim srecinde eğitimin rol. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 109-128
- Groeneveld, R.A. ve Meeden, G. (1984). Measuring skewness and kurtosis. *The Statistician*, 33, 391-399
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel araştırma yntemi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Mau, S. ve D'Ambrosio, B. (2003). Extending ourselves: Making sense of students' sense making. *Mathematics Teacher Education and Development*, 5, 45-54.
- Moors, J. J. A. (1986). The Meaning of Kurtosis: darlington reexamined. *The American Statistician*, 40, 283-284.
- Rubi, R. B. (2019). Teachers' professional values: Its implications to student development. *Asia Pacific Journal of Multidisciplinary Research*, 7(2), 139-145.
- Tavşancıl, E. (2018). *Tutumların llmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Tunca, N. (2012). *İlköğretim ğretmenleri için mesleki değerler leğinin geliştirilmesi ve ilköğretim ğretmenlerinin mesleki değerlerinin belirlenmesi*. (doktora tezi), Anadolu Üniversitesi, Eskişehir

- Vähäsantanen, K., Hökkä, P., Eteläpelto, A., Rasku-Puttonen, H. ve Littleton, K. (2008). Teachers' professional identity negotiations in Two different work organisations. *Vocations and Learning*, 1(2), 131-148.
- Vähäsantanen, K., Hökkä, P., Eteläpelto, A., Rasku-Puttonen, H., & Littleton, K. (2008). Teachers' Professional Identity Negotiations in Two Different Work Organisations, *Vocations and Learning*, 1(2), 131-148.
- Yazar, T. (2018). *Öğretmenlerin mesleki değerleri*. Ergün, M., Karabacak, N. Korkmaz, İ. ve Küçük, M. (Ed.), *Öğretmenlerin mesleki değerleri ve etik içinde*. Ankara: Anı.